

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/65/2024
Identifikačné číslo spisu:	6124334022
Dátum vydania rozhodnutia:	29.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6124334022.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Bratislava, Špitálska 4-6, IČO: 00 681 156, zastúpeného spoločnosťou Martin Pavle s.r.o., Bratislava, Pribinova 4, IČO: 36 860 450, proti žalovanému akad. mal. V. O., narodenému X. Z. XXXX, B., K. XXXX/XX, o zaplatenie sumy 10 082,07 eur, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci, takto

rozhodol:

Príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica pre upomínacie konanie zostáva z a c h o v a n á.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 10. septembra 2024 postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III ako súdu kauzálnu príslušnému na jeho prejednanie a rozhodnutie v zmysle § 196a ods. 7 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZoKR“). Okresný súd Banská Bystrica sa odvolal na ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZoUK“), podľa ktorého je upomínacie konanie tzv. alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov. Ďalej konštatoval, že hoci je v predmetnom spore kauzálnu príslušným súdom na jeho prejednanie a rozhodnutie, jedná sa o všeobecnú úpravu konania o zaplatenie podľa ZoUK, ktorá ale v danej veci ustupuje špeciálnej právnej úprave vzťahujúcej sa na predmetný spor, upravenej expressis verbis v ustanovení § 196a ods. 7 ZoKR.

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením veci z dôvodu, že v predmetnom spore o zaplatenie sumy 10 082,07 eur kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej aj „upomínací súd“) podľa ustanovenia § 2 ZoUK zostáva zachovaná až dovtedy, kým postúpenie sporu bude vyplývať z úpravy ZoKR. Zákon o upomínacom konaní presne vymedzuje kedy je upomínací súd oprávnený spor postúpiť inému súdu. Keďže Okresný súd Banská Bystrica na základe návrhu na vydanie platobného rozkazu platobný rozkaz doposiaľ nevydal (resp. o návrhu nerozhodol), nebol daný zákonný podklad na postúpenie sporu Mestskému súdu Bratislava III. Podľa Okresného súdu Banská Bystrica žalobca si v spore uplatnil peňažný nárok a konanie vyvolané pred upomínacím súdom je

alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku, čo znamená, že upomínací súd buď vydá platobný rozkaz alebo návrh odmietne. Zákon o upomínacom konaní upomínaciemu súdu neumožňuje postúpiť spor z dôvodu nedostatku kauzálne príslušnosti, pretože upomínací súd je súdom kauzálne príslušným. Dôkazom toho je aj ustanovenie § 15 ods. 4 ZoUK, podľa ktorého počas upomínacieho konania sa neprihliada na námietku miestnej príslušnosti, vecnej príslušnosti a kauzálnej príslušnosti.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III podľa ust. § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný.

4. Podľa ust. § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

5. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

6. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

7. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

8. Podľa § 1 ods. 1 ZoUK, tento zákon upravuje príslušnosť súdu, postup súdu a postup strán sporu v upomínacom konaní, v ktorom sa rozhodujú spory o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa tohto zákona.

9. Podľa § 1 ods. 2 ZoUK, konanie podľa tohto zákona je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku.

10. Podľa § 2 ZoUK, na konanie je kauzálne príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

11. Podľa § 6 ods. 1 ZoUK, súd odmietne návrh, ak a) návrh nie je prípustný, b) uplatňovaný nárok nemožno odôvodnene predpokladať alebo c) chyby v písaní alebo iné zjavné nesprávne návrhu neboli napriek výzve súdu podľa § 5 ods. 1 odstránené.

12. Podľa § 7 ods. 1 ZoUK, ak sú splnené procesné podmienky vrátane poplatkovej povinnosti a nie sú dôvody na odmietnutie návrhu, súd vydá platobný rozkaz najneskôr do desiatich pracovných dní od splnenia týchto podmienok.

13. Podľa § 10 ods. 1 ZoUK, ak platobný rozkaz nebolo možné žalovanému doručiť do vlastných rúk, súd o tom žalobcu upovedomí a vyzve ho, aby v lehote 15 dní navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku.

14. Podľa § 14 ods. 1 a 3 ZoUK, odpor, ktorý súd neodmietol, odošle žalobcovi bez zbytočného odkladu spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15 dní vyjadril a aby v tej istej lehote navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku. Ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

15. Podľa § 15 ods. 1 ZoUK, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Civilný sporový poriadok okrem § 126.

16. Podľa § 15 ods. 4 písm. a) ZoUK, počas konania sa neprihliada na námietku miestnej príslušnosti, vecnej príslušnosti a kauzálnej príslušnosti.

17. Podľa čl. 2 ods. 2 úst. zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

18. Z obsahu spisu najvyšší súd zistil, že návrhom na vydanie platobného rozkazu sa žalobca domáhal vydania platobného rozkazu, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 10 082,07 eur titulom vzniknutej škody v dôsledku porušenia povinnosti podať návrh na konkurz vyplývajúcej mu z ustanovenia § 11a ZoKR. Z postupu upomínacieho súdu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu vyplýva, že skúmal kauzálnu príslušnosť na konanie o žalobe o náhradu škody podľa § 11a ZoKR a dospel k záveru, že nie je príslušný vo veci konať, poukazujúc na ustanovenie § 196a ods. 7 ZoKR, preto spor postúpil Mestskému súdu Bratislava III podľa § 43 ods. 1 CSP.

19. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a uviedol, že v zmysle § 2 ZoUK je nepochybne daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica na upomínacie konanie.

20. Najvyšší súd vo všeobecnosti uvádza, že cieľom zákonodarcu zavedením elektronického upomínacieho konania a na toto konanie určenie jediného kauzálne príslušného súdu pre celé územie SR - Okresného súdu Banská Bystrica, bolo najmä odbremenenie okresných súdov od rozhodovania o množstve podávaných návrhov na vydanie platobného rozkazu, ako aj potreba zrýchlenia takéhoto konania. Okresný súd Banská Bystrica podľa ZoUK rozhoduje o vydávaní platobných rozkazov ako elektronická alternatíva k už existujúcemu režimu vydávania platobných rozkazov upravenému v Civilnom sporovom poriadku. Na rozhodovanie v upomínacom konaní tak nie je príslušný súd určený na základe všeobecnej, prípadne osobitnej miestnej príslušnosti podľa CSP. Z dikcie ustanovenia § 2 ZoUK je zrejmé, že Okresný súd Banská Bystrica je kauzálne príslušný súd na rozhodovanie o peňažných nárokoch uplatnených podľa režimu osobitného ZoUK. Zákon tak zveruje prejednávanie a rozhodovanie o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa zákona o upomínacom konaní konkrétne určenému súdu.

21. Z uvedeného je zrejmé, že ak je predmetom konania peňažný nárok uplatňovaný spôsobom podľa ZoUK, je na konanie kauzálne príslušný výlučne Okresný súd Banská Bystrica, pričom kauzálna príslušnosť tohto súdu je daná v dôsledku toho, že žalobca sa rozhodol uplatňovať svoj peňažný nárok alternatívnym (elektronickým, zrýchleným, zjednodušeným) spôsobom podľa ZoUK. Kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica na konanie podľa zákona o upomínacom konaní trvá až do momentu skončenia upomínacieho konania, a to zákonom predpokladaným spôsobom. Z hľadiska príslušnosti súdu na konanie podľa ZoUK má prednosť úprava obsiahnutá v tomto zákone, ktorý predstavuje lex specialis ku všeobecnej procesnej úprave príslušnosti súdu podľa Civilného sporového poriadku, ktorý predstavuje lex generalis. Konanie v upomínacom konaní vždy predstavuje primárne konanie podľa ZoUK, a to aj keď sa aplikujú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Použitie ustanovení Civilného sporového poriadku vyplýva z § 15 ods. 1 ZoUK, pričom ide o ich použitie v upomínacom konaní, nie v civilnom sporovom konaní. Uvedené vyplýva z dikcie ust. § 15 ods. 1 ZoUK, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Civilný sporový poriadok okrem § 126 (viď napr. uznesenie NS SR sp. zn. 5Ndob/33/2024 z 29. októbra 2024).

22. Upomínacie konanie je osobitným konaním súdu, ktorý preskúmava splnenie formálnych ako aj materiálnych podmienok na vydanie platobného rozkazu. Zákon o upomínacom konaní stanovuje postup upomínacieho súdu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu. Do tohto postupu nepochybne patrí aj skúmanie procesných podmienok upomínacieho konania, vrátane poplatkovej povinnosti, len za splnenia ktorých je možné vydať platobný rozkaz, ak nie sú dôvody na odmietnutie návrhu. Uvedené vyplýva z § 7 ods. 1 ZoUK, pričom z dikcie tohto ustanovenia nevyplýva iná alternatíva.

23. Upomínací súd neskúma počas upomínacieho konania príslušnosť iného súdu, pokiaľ nie sú na to

splnené zákonné podmienky v zmysle § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 ZoUK, a teda nie je žalobcom vyslovený návrh na pokračovanie v konaní na príslušnom súde podľa ustanovení CSP. Skúmanie príslušnosti súdu bez ďalšieho postupu alebo rozhodnutia v upomínacom konaní podľa ustanovení CSP upomínacím súdom bolo predčasné a ako také predstavuje nesprávny procesný postup. Ustanovenie § 3 ods. 5 ZoUK taxatívne vymedzuje druhy peňažných nárokov, ktorých sa nemožno domáhať upomínacím konaním a v § 3 ods. 6 ZoUK vymedzuje tiež návrhy, ktoré nie sú v upomínacom konaní prípustné. Ak sa návrhom na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní uplatňuje neprípustný nárok uvedený v § 3 ods. 5 alebo ide o neprípustný návrh v zmysle § 3 ods. 6 ZoUK, upomínací súd má takýto návrh odmietnuť podľa § 6 ods. 1 ZoUK (čo však nebráni následne navrhovateľovi uplatniť svoj nárok žalobou v riadnom sporovom konaní podľa CSP, resp. v danom prípade na súd príslušný podľa § 196a ZoKR na rozhodovanie sporu o náhradu škody podľa § 11a ZoKR). Či sa v danom prípade jedná o neprípustný nárok, či návrh na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní, by mal upomínací súd posúdiť v zmysle § 3 ods. 5, 6 ZoUK a následne buď vydať platobný rozkaz (ak sú všetky podmienky pre jeho vydanie v zmysle zákona o upomínacom konaní splnené) alebo návrh ako neprípustný odmietnuť.

24. Postúpiť spor inému súdu môže upomínací súd až postupom podľa § 10 ods. 3 v spojení s § 14 ods. 3 ZoUK, ktoré presne vymedzujú podmienky, za ktorých je možné spor na pokračovanie v konaní postúpiť súdu príslušnému podľa CSP, a to výhradne až po vydaní platobného rozkazu, ktorý však v tu posudzovanej veci vydaný nebol. Zákon o upomínacom konaní taktiež v § 15 ods. 4 definuje, na ktoré námietky a návrhy súd počas konania neprihliada, pričom pod písm. a) uvádza námietku miestnej príslušnosti, vecnej príslušnosti a kauzálnej príslušnosti. Dôvodová správa k § 15 ZoUK uvádza, že „keďže ide o zjednodušené a zrýchlené konanie, v odseku 4 sú vymenované podania, na ktoré súd v upomínacom konaní neprihliada, zaoberať sa nimi však môže súd, ktorý bude konať vo veci samej. Ide o také návrhy, či námietky, ktoré umožňujú alternatívny postup žalobcu (späťvzatie a podanie nového návrhu pri zmene žaloby, či podanie návrhu podľa Civilného sporového poriadku - napr. ak sa žiada oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré má byť dané pomermi strany). Prípadné návrhy a námietky však nie sú neúčinné, ak sa vec dostane do režimu konania podľa Civilného sporového konania. V takom prípade sa o návrhoch a námietkach rozhodne.“

25. V danom prípade upomínací súd bez toho, aby prednostne riadne postupoval podľa ZoUK, túto osobitnú úpravu z hľadiska vlastnej kauzálnej príslušnosti na upomínacie konanie (§ 2 ZoUK) obišiel, resp. poprel tým, že bez toho, aby rozhodol o odmietnutí návrhu (§ 6 ZoUK), alebo o vydaní platobného rozkazu (§ 7 ZoUK), ex offo skúmajúc svoju kauzálnu príslušnosť podľa § 40 CSP vo väzbe na § 196a ods. 7 ZoKR (príslušnosť na konanie o náhradu škody podľa § 11 a ZoKR), postúpil spor na konanie podľa CSP Mestskému súdu Bratislava III. O podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu podľa ZoUK teda Okresný súd Banská Bystrica doteraz spôsobom stanoveným a predpokladaným ZoUK nerozhodol. Z už uvedeného vyplýva, že takýto postup je nesprávny a odporuje ZoUK, popiera jeho samotnú podstatu a zmysel uvedený v § 1 ods. 2 ZoUK (obdobne napr. aj uznesenie NS SR sp. zn. 5Ndob/33/2024 z 29. októbra 2024).

26. Najvyšší súd zdôrazňuje, že pokiaľ v upomínacom konaní je rozhodovanie súdu o námietke vecnej, miestnej a kauzálnej príslušnosti podľa § 15 ods. 4 písm. a) zákona o UK vylúčené (takáto prípadná námietka sa počas upomínacieho konania považuje za neúčinnú), o to viac platí (a maiori ad minus), že bez postupu podľa osobitnej prednostnej úpravy v zákone o upomínacom konaní, vrátane úpravy kauzálnej príslušnosti podľa § 2 ZoUK, nemôže upomínací súd sám skúmať svoju kauzálnu (miestnu) príslušnosť podľa úpravy v CSP.

27. Z uvedeného vyplýva, že upomínacie konanie v danom spore doteraz zákonom predpokladaným spôsobom neskončilo, a preto kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 2 ZoUK zostala zachovaná (obdobne aj uznesenia NS SR sp. zn. 5Ndob/33/2024 z 29. októbra 2024, 4Ndob/30/2024 z 31. októbra 2024 a 2Ndob/43/2024 z 28. novembra 2024). Nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný v celom rozsahu.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.